

ญาดา วรรตะ 2557: พันธะทางสังคมของอุดมศึกษาไทย: อุดมการณ์ วิธีปฏิบัติ และความท้าทาย
ปรัชญาปรัชญาคุณฐิบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน) สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์และชุมชน ภาควิชาการพัฒนทรัพยากรมนุษย์และชุมชนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาพ นัตรารณณ์, Ph.D. 572 หน้า

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม คือ การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อ 1) วิเคราะห์อุดมการณ์
และพันธกิจด้านพันธะทางสังคมของมหาวิทยาลัยในระดับสากลและมหาวิทยาลัยไทย และ 2) ศึกษาเปรียบเทียบ
วิธีปฏิบัติและความท้าทายของมหาวิทยาลัยไทยในด้านพันธะทางสังคม ถอดบทเรียนจากกรณีตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากอาจารย์ 184 คน และ
นิสิต 360 คนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและ t-test สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการ
สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย อาจารย์ 15 คน และนิสิต 5 คน ด้วยการเลือกแบบ snowball ใช้วิธีการ
วิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า 1) อุดมการณ์:มหาวิทยาลัยของประเทศสหรัฐอเมริกามีการกำหนดปรัชญา
วิสัยทัศน์ และพันธกิจด้านพันธะทางสังคมค่อนข้างชัดเจน อาทิ ความมีส่วนร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน
และสังคม ความสัมพันธ์เชิงหุ้นส่วน และความผิชอบต่อสังคม ขณะที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีการระบุ
ไว้เพียงสั้น ๆ ว่ามีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ แก้ปัญหา และเป็นผู้นำทางสังคม รวมทั้งการมีความ
รับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม 2) วิธีปฏิบัติด้านพันธะทางสังคม มีการฟื้นฟูอัตลักษณ์การรับใช้ชุมชน การ
เชื่อมโยงพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยกับการทำงานในชุมชน ในลักษณะของการเอื้อประโยชน์ต่อกัน และ
ความรับผิดชอบต่อพันธะสัญญาที่มีต่อชุมชนและสังคม นำความรู้และนวัตกรรมใหม่ถ่ายทอดสู่ชุมชนและ
สังคม 3) บทบาทด้านพันธะทางสังคมของอาจารย์ สอดคล้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย คือ การสอน การ
วิจัย และการบริการทางวิชาการ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชุมชนและ
สังคม และทำงานในฐานะหุ้นส่วนกับชุมชนและสังคม โดยอุดมการณ์การทำงานด้านพันธะทางสังคมของ
อาจารย์มีความสอดคล้องกับอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย 4) บทบาทผู้นำ มหาวิทยาลัยมีโครงการให้ชุมชนและ
สังคมเข้ามามีส่วนร่วม และส่งเสริมให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยใช้ความรู้ความสามารถให้มีประโยชน์ต่อ
ชุมชนและสังคม 5) บทบาทของนิสิต นิสิตเข้าไปทำงานและเรียนรู้ในชุมชนและสังคมโดยการฝึกงานตาม
หลักสูตร และกิจกรรมค่ายอาสา 6) ความคาดหวัง อาจารย์มีคาดหวังให้มหาวิทยาลัยเป็นผู้นำ เป็นแหล่งเรียนรู้
และใช้เทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาให้แก่ประชาชน ส่วนนิสิตคาดหวังให้บัณฑิตใช้ความรู้ความสามารถตอบสนอง
ต่อความต้องการของชุมชนและสังคม และ 7) ประเด็นที่มีความท้าทายต่อการดำเนินงานด้านพันธะทางสังคม
ผลการวิจัยพบปัญหาด้านตัวอาจารย์ ปัญหาด้านมหาวิทยาลัยขาดแผนแม่บทในการดำเนินงาน ชุมชนขาดความ
ศรัทธาต่อมหาวิทยาลัย อุดมการณ์และเป้าหมายของชุมชนและผู้วิจัยไม่สอดคล้องกัน

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก